

SKUP 2001 – 42

Prosjekt: Våre venners løgner
Medarbeider: Alf R. Jacobsen m.fl.
Publikasjon: Dokument 22 NRK
Publisert: Juni 2001
Medium: Fjernsyn
Tema: Krig

Våre venners løgner

- *Metoderapport for NRK-Brennpunkts co-produksjon med BBC2 "Correspondent". Engelsk tittel: Allies and lies*

Journalistene som på norsk side deltok i produksjonen og som står som innsendere av denne metoderapporten er *Alf R. Jacobsen, Ola Flyum, Geir Løndal, Roger Charles* (alle NRK-Brennpunkt. Charles er imidlertid bosatt i USA) og *Alexander Øystå* (VG).

Filmen ble første gang sendt på BBC2 24. juni 2001. Senere ble den sendt flere ganger på BBC World. I Norge ble den sendt 25. juni i Dok. 22 på NRK1. Den er senere vist i en rekke land. På britisk side deltok David Hebditch, Nick Anning og Dan Hebditch (SFI productions Ltd.).

Alf R. Jacobsen
Ola Flyum
Geir Løndal
NRK-Brennpunkt
0340 Oslo
Tlf. 23049000

Alexander Øystå
VG
0180 Oslo
tlf. 22000000

Ideens opphav og prosjektets utvikling

Under arbeidet med en annen TV-dokumentar i England, traff Alf R. Jacobsen i november 2000 TV-produceren David Hebditch i SFI productions Ltd. Hebditch arbeidet med et prosjekt hvor nordmannen Øivind Moldestad var involvert. Moldestad hadde under Bosnia-krigen en framtrødende rolle som operasjonsoffiser i NORAIR – den norske helikoptervingen i byen Tuzla. Operasjonsoffiseren var nevnt i ei memoarbok - *Trusted Mole* - skrevet av den spiontiltalte og britiske offiseren Milos Stankovic. Britene ønsket å intervju nordmannen i samband med en dokumentar om den samme Stankovic.

Alf sjekket med Ola Flyum som tidligere hadde laget en dokumentar fra Bosnia og vi ble enige om å forsøke et samarbeid. I utgangspunktet mente vi at denne Stankovic-historien var for britisk vinklet til at den forsvarte noen ressursbruk fra NRKs side. Samtidig var vi interessert i å utvikle andre sider av denne historien før vi helt avviste prosjektet.

Moldestad var en interessant mann og vi hadde allerede gjort mye research vedrørende hans tjeneste i Bosnia. Dette er en meget lang historie som vi ikke skal gå inn på her. Med utgangspunkt i vår research, foreslo vi at vi i stedet skulle utvikle en annen sak hvor Moldestad også var involvert.

I 1995 avdekket Aftenposten og Alexander Øystå (som nå jobber i VG) deler av historien som omhandlet amerikanernes hemmelig flydropp til Bosnia-muslimene (2.korps) i nærheten av den nordiske basen i Tuzla. Dette var et omfattende brudd fra USA mot FNs våpenboikott av det tidligere Jugoslavia. Våpendroppene var også et svik mot de landene som i FN-regi hadde tropper på bakken i det de utsatte dem for stor fare med tanke på represalier fra serbisk side.

Moldestad fortalte den gang sin historie sammen med en rekke andre FN-soldater og offiserer. Alle optrådte anonymt. Ingen fra den daværende Ap-regjeringen – inkludert forsvarsminister Jørgen Kosmo eller utenriksminister Bjørn Tore Godal - ville kommentere saken. Den gang ble saken dessverre tiet i hjel. Årsakene til dette var mange, men hovedforklaringen var vi her sto overfor et typisk tilfelle av politisk darwinisme. Det virket som om at alle valgte å holde kjeft for ikke å bli tatt i løgn eller bli misforstått av vår fremste allierte – USA.

I ettertid har den amerikanske oppførselen i Bosnia vært et hett diskusjonstema spesielt i militære og forsvarspolitiske kretser. Selv de mest lukkede øyne visste at det var amerikanerne som sto bak opprustingen av Bosnia-muslimene og kroatene.

Denne aggressive og ensidige støtten bidro sterkt til å forlenge krigen med nærmere to år. Ironisk nok ble Dayton-avtalen fra 1995 faktisk litt dårligere enn den såkalte Vance/Owen-planen fra 1993 og som Thorvald Stoltenberg var med å framforhandle. Men som Stoltenberg sier det i ettertid: "Forskjellen mellom de to planene finner du på kirkegårdene i Bosnia."

Amerikanernes svik mot FN og sine allierte i NATO utløste en gjennomgripende debatt på høyt politisk nivå i Storbritannia, Frankrike og Tyskland om Europas forhold til USA. Selv Storbritannia som alltid har vært USAs fremste alliansepartner, gikk inn for en EU kontrollert hærstyrke som kunne nyttes uten godkjenning av NATO. Denne utviklingen kom – for å sitere en fremstående norsk diplomat – som et sjokk på Clinton-administrasjonen.

Etter 11. september synes forholdet mellom USA og dets europeiske alliansepartnere bedre enn noensinne. Ironisk nok var det europeerne som anbefalte USA å bruke NATOs artikkel 5 etter terrorangrepene. En artikkel som forenklet sier at dersom en NATO-stat blir angrepet, er dette å betrakte som et angrep på alle NATO-land.

Ingenting tyder imidlertid på at EU har gravlagt sin uavhengighetslinje. I militære kretser sier man heller at EUs frigjøringsprosess fra NATO/USA er lagt på is. For den militære suksessen i Afghanistan kan fort endre seg til en sikkerhetspolitisk hodepine og politisk ustabilitet i en rekke land. Allerede er USAs retorikk og maktgrep mot terrorisme adoptert av en rekke regimer som ikke nødvendigvis kjemper for fred og demokrati.

Dokumentarideen endret seg derfor fra å være en dokumentar om spionsaken mot Milos Stankovic til en omfattende undersøkelse av amerikanernes svik mot FN og NATO i Bosnia. Sviket som for alvor gjorde at EU innså behovet for en egen EU hærstyrke sidestilt med det USA-dominerte NATO.

Økonomisk sett var det lettere for NRK å delta i et slikt prosjekt, fordi dette handlet ikke bare om Stankovic, Bosnia, EU, FN og NATO, men i stor grad også om den norske tilstedeværelsen i området både militært, humanitært og diplomatisk.

BBCs "Correspondent" og David Hebditch i SFI Productions likte historien, men var hele tiden mest interessert i Stankovic-historien. "Correspondent" er til vanlig i en luksusposisjon. De kan velge og vrake i en rekke utmerkede og produksjonsklare programforslag. De likte vår og Hebditchs skisse, men hadde ingen utviklingspenger. De signaliserte derfor et ja til produksjonspenger (kostnader til foto, klipp og regi) under forutsetning av at saken ble utviklet videre. Dette innebar at Brennpunkt måtte "gamble" med norske lisenspenger og britene kunne lene seg tilbake for å se an utviklingen.

Midten av januar 2001. Etter en del diskusjon valgte vi å bruke nok en måned på å utvikle historien. Vi vet at et slikt løft ville vært umulig i en kommersiell TV-stasjon. NRK har heldigvis fortsatt rom for en satsning på seriøse dokumentarer. Fallhøyden var imidlertid stor, noe som viste seg med all tydelighet da en bagatell holdt på å velte produksjonen under opptakene.

Prosjektstart

I slutten av februar ble det klart at "Correspondent" gikk for vårt synopsis – forfattet av David Hebditch på basis av hans og våre research-notater. BBC2 og NRK-Brennpunkt ble enige om rammen for samarbeidet og vi begynte for alvor å grave i saken.

Våre utgangsspørsmål kan deles i tre. Alle spørsmålene pekte imidlertid i en retning, nemlig at den amerikanske opptredenen i Bosnia-krigen satte fart i arbeidet for å danne en EU-kontrollert hær:

1. Hvorfor og hvordan ble våpendroppene organisert, hvem sto bak og hva ble droppet?
2. Amerikanerne overvåket sine allierte og brukte sin informasjon til å sabotere FNs fredsinitiativ. Hvem gjorde dette? Hvordan skjedde det? Hva var konsekvensene?
3. Hvor langt kommet var tanken om en EU-kontrollert hær?

Vi la opp til en omfattende research i USA, Storbritannia, Norge, Nederland, Bosnia (både i føderasjonsdelen og Republika Srbska) og Kroatia. På hver vår kant hadde vi kontaktet relevante forskermiljøer og funnet interessante artikler både på Internett og mer forskingspregede publikasjoner. Vi hadde derfor en god oversikt over det publiserte materialet som angikk vår sak. Intet av dette brakte vår historie noe videre.

NRK-Brennpunkt hadde gode kilder i forsvarskretser og vi fikk tidlig kontakt med folk som var villig til å snakke åpent foran kamera. På tross av en formidabel velvilje fra en rekke britiske kilder, viste det seg svært vanskelig å få noen av disse foran kamera. Et hederlig unntak på britisk side var imidlertid general sir Michael Rose som var en svært god kilde.

Som i all research så kommer man over nye historier som peker i ulike retninger. Det gikk derfor med mye tid til å avgrense research-arbeidet etter hvert som prosjektet skred fram. Vi valgte også å vente med å kontakte de viktigste kildene – som for eksempel Moldestad – da vi visste at de fortsatt hadde problemer med å snakke om deler av det de hadde opplevd. Han og andre følte at norske myndigheter hadde sviktet dem, da de trengte hjelp og støtte som mest. Dette gjaldt spesielt da amerikanerne utsatte dem for et formidabelt press for å holde kjeft og trekke tilbake rapporter om det de hadde sett ute i felten. Nordmennene kviet seg også for å snakke fordi de dermed risikerte å bli utelukket fra framtidige utenlandsjobber i NATO og FN-regi. Vi trengte med andre ord nye og flere kilder som kunne bekrefte deres historier og sette dem inn i en større sammenheng.

På vår første research-reise til Bosnia og Kroatia, ville vi snakke med representanter fra alle sidene i Bosnia-konflikten. Derfor var det også viktig å komme i kontakt med sentrale offiserer i den bosnisk-serbiske hæren. Gjennom våre kilder i det bosniske eksilmiljøet i Norge, fikk vi kontakt med redaksjonslederen i TV Doboje, som hadde utmerkede kontakter i Republika Srbska. I likhet med en rekke andre kilder fra dette området er det utelukket å få deres historie pr. telefon. Foruten at området trolig er et av verdens mest avlyttede, ulmer konflikten fortsatt. Fattigdommen og mafiaveldet er svært synlig. De sivile strukturene fungerer bare på overflaten og er tilsynelatende

helt avhengig av internasjonal bistand på alle plan. Det var derfor viktig å oppsøke våre kilder ansikt til ansikt.

Vår anbefaling til våre britiske venner var å ta lydbånd-intervjuer eller DV-opptak også i research-arbeidet. Dette er en metode som vi har hatt stor glede av i Brennpunkt. Slik sikrer vi oss viktig dokumentasjon og situasjoner allerede i forarbeidet. BBC er vant til å få folk i tale. Vi er mer vant til å få nei til intervjuforespørsler. Til tross for at vi tok med vårt eget DV-kamera, valgte britene å ikke bruke det etter en heftig meningsutveksling i Bosnia. Dette skulle vise seg å være en dårlig beslutning fra britenes side.

De hadde også en noe skrynn plan for sin reise til Kroatia og Bosnia, og regnet med at ting ville dukke opp underveis. Ikke minst fordi BBC har erfaring med at bare med sin blotte tilstedeværelse så får BBC intervjuavtaler der og da, slik at de kan komme tilbake på et senere tidspunkt med fullt produksjonsteam. Dette er muligens et tilfredstillende "modus operandi" for BBC, men vi var ikke villig til å ta denne sjansen, da vi av erfaring vet hvor viktig det er å ha referanser og en lyktemann som går foran og som kjenner de lokale forhold. Og som tidligere nevnt; hvor viktig det er å dokumentere utsagn fra relevante kilder fortløpende.

Spesielt researcher Geir Løndal kjente området svært godt ettersom han arbeidet som prosjektleder for minerydding i området like etter krigen. Det var blant annet gjennom Løndals kontakter at vi fant vår tolk – en veteran fra ulike humanitære organisasjoner som snakket utmerket engelsk og som var godt kjent med mange av de vi ønsket å snakke med. Vår tolk fikk på plass intervjuavtaler i Bosnia etter oppdrag og navneliste gitt av oss, med unntak av den ene på bosnisk-serbisk side.

En annen årsak til at vi supplerte reiseruta var frykten for å komme i en situasjon hvor NRK-Brennpunkts fokus på våpendroppene ble ofret fordi vi ikke hadde nye og gode nok kilder. Britene hadde tross alt Stankovic-historien å falle tilbake på.

Den perioden som nå følger er ekstremt arbeidskrevende. Vi jobbet parallelt i en rekke land. Research-reisene går omtrent butt i butt med opptaksperiodene. Tidspresset og med lang, norsk påskeferie midt i perioden, gjør oss til dobbeltarbeidende. Selv på vår amputerte påskeferie holder vi kontakt via e-post med Storbritannia, Bosnia, USA og Nederland (hvor Moldestad bor).

Første reise til Kroatia og Bosnia 25 mars-1 april 2001:

Etter å ha fått på plass en intervjuavtale med den kroatisk forsvarsministeren via sin presseattaché, så kom Ola Flyum med et viktig innspill fra Oslo. Han hadde vært i kontakt med den norske ambassaden i Zagreb med tanke på hvilke pressefolk en burde snakke med i Kroatia.

Vi møtte opp i redaksjonslokalene til tidsskriftet Globus i Zagreb og snakket med redaksjonslederen Igor Alborghetti, som gjorde oss oppmerksom på en artikkel han hadde skrevet og som var blitt publisert i Globus desember 2000. Den artikkelen slo fast at i begynnelsen av 1995 hadde amerikanerne (CIA og NSA) i samarbeid med kroatene smuglet inn et hundretall kjøretøy med tilhørende signaletterretningsutstyr som skulle brukes til å kartlegge alle bevegelser og intensjoner til den bosnisk-

serbiske hæren i Kraijina lommen. (Selv om artikkelen ikke var blitt oversatt til et av de store språkene var det stor forbauselse hos oss at ingen internasjonale nyhetsmedier hadde plukket opp innholdet i artikkelen, noe som vi gir uttrykk for ovenfor Alborghetti. Han blir etter dette nervøs, og meget forsiktig) Men med ett faller en rekke brikker på plass.

Mens Thorvald Stoltenberg, Knut Vollebæk og Kai Eide hadde åpnet en bakkanal på Beitostølen i slutten av 1994 og begynnelsen 1995 for å få til en avtale vedrørende Kraijina lommen, så hadde amerikanerne åpenbart bestemt seg for, og hadde mest tro på, at en forrykking av de militære realiteter var det som skulle til for å presse Milosovic til forhandlingsbordet.

Det forklarer også kroatenes uvilje til å signere en avtale på Beitostølen som omhandlet Kraijina-lommen, selv om alt tilsynelatende var på plass. De ventet antakelig på at en stor koordinert kroatisk og bosnisk offensiv iscenesatt av amerikanerne skulle bli realisert. De norske forhandlerne ble åpenbart ført bak lys av amerikanerne.

Hvis en ser på kart fra 1995 over området, så vil en se at en smal korridor (ca 10 km) rett nord for Tuzla, den såkalte Possavina korridoren, er livhanken for Bosnia-serberne med tanke på forsyninger fra Jugoslavia til den store bosnisk-serbiske lommen (som Kraijina er en del av) vest i Bosnia. For at det dårlig utrustede og trent 2.korps i den bosnisk muslimske hæren skal klare å knipe av denne korridoren, så må de tilføres kritisk materiell som man ikke kan ta sjansen på å smugle inn landeveien. Hemmelige flydropp i nærheten av Tuzla Airbase, hvor den nordiske bataljonen er forlagt, blir løsningen.

Flydroppene blir gjennomført vinteren 1995 og den store koordinerte offensiven som blir kalt Operasjon Storm, starter i august 1995. Og det er resultatene av denne som tvinger Milosovic til forhandlingsbordet i Dayton.

Vi gjennomfører seks intervjuer med sentrale personer i Tuzla-området (bla sjefene for 2.korps i perioden) og kun ordføreren i Zivinice kommune gir en antydning om at hemmelige flydropp fant sted.

I Sarajevo gjør vi et intervju med den ene av ledertroikaen på bosnisk muslimsk side under krigen, tidligere visepresident Ejup Ganic. Han bekrefter at flydroppene, og går dessuten meget langt i å beskrive hvordan de kom i stand. Intervjuavtaler ble gjort med 4 av de 7 bosniakkene. I tillegg ble det gjort et intervju med sjefen for den bosnisk-serbisk brigaden som lå vest for Tuzla. Han bekrefter at de både hørte og så flyene som gjennomførte flydroppene.

Opptakene

Annen reise til Kroatia og Bosnia 17 april til 24 april og 24 april til 29 april:

I perioden 18 april til 24 april har BBC med fullt produksjonsteam og vi gjennomfører seks intervjuer med helt sentrale folk. NRK sine antakelser viser seg dessverre å slå til; alarmklokkene har gått siden den første reisen og vi får ingen til å bekrefte at flydroppene fant sted i 1995.

I tillegg klarer NRK å få tak i en meget troverdig kilde som forteller hvordan og hvor amerikanerne i dag driver sine hemmelige operasjoner i Bosnia , og at de har oss under oppsyn. Dette blir bekreftet av to andre kilder. Ingen av dem kan stille foran kamera. BBC returnerer derfor til Storbritannia fra Bosnia den 24 april, med et meget utilfredstillende resultat.

NRK har derimot tatt en selvstendig beslutning og gir Geir Løndal den 22 april i oppdrag å finne et øyenvitne til flydroppene; om det så skal være en "skarve" menig soldat fra 1995. Tidsrammen som blir gitt er én uke.

Geir Løndal vet at han nå er under oppsikt av amerikanerne, og bestemmer seg for å nytte en meget velrenommert privatetterforsker som spyspiss i området rundt Tuzla. På den bosnisk-serbiske siden bruker han kontakter i Banja Luka for å få avtaler med sentrale bosnisk-serbisk militære som eventuelt kan sitte på film, bilder eller lydbånd som kan bekrefte de hemmelige flydroppene.

Det viser seg at slik dokumentasjon er blitt ødelagt (lydbånd), og det sporet løper ut i sanden. Geir Løndal, privatetterforskeren og tolken har oppsummeringsmøter på nye steder hver kveld, og planlegger de neste skritt som skal tas neste dag.

Fredag den 27 april får vi fullt gjennomslag. Geir Løndal blir satt i forbindelse med Refik Brdanovic. Han er ekstremt mistenksom og to møter under strengt hemmelighold ble gjennomført. Han bekrefter alt vedrørende flydroppene og sier seg villig til å bli intervjuet utenfor Bosnia. Hans motiv for å snakke er at Bosnia-veteranene ikke får nok anerkjennelse for sin krigsinnsats og blitt utelukket fra maktposisjoner og skjøvet til side av politikerne.

Da krigen startet i 1992 dannet Refik Brdanovic (47) en slags lokal milits som ble kalt de "Svarte ulver". Denne avdelingen var under hele krigen multietnisk. I motsetning til resten av føderasjonshæren som ekskluderte kroater og serbere vinteren 1995.

Styrken de "svarte ulver" besto av ca 1200 mann og ble brukt til det bosnierne selv definerte som spesialoperasjoner. Styrken var støttet administrativt av 2. korps i den bosniske hæren, men operativt styrt fra den bosniske overkommandoen i Sarajevo. Operasjonsområdet var hovedsaklig det nordøstlige Bosnia.

Som sjef for de "Svarte ulver" og med militær grad som brigader (brigadegeneral) fikk han under krigen anerkjennelse og innflytelse som en med hans bakgrunn må ha opplevd som særlig inspirerende. Da krigen sluttet opplevde Refik Brdanovic, og mange krigshelter med ham, at de som ikke hadde utdanning ble skjøvet til siden. Mange av disse har blitt involvert i organisert kriminalitet og Refik Brdanovic er intet unntak. Han er hovedsaklig involvert i virksomheter som prostitusjon, beskyttelse, restaurant og bygg/anlegg, og er antakelig en del av Naser Oric systemet (organisert kriminalitet).

Tredje reise til Kroatia, Slovenia og Sveits – 16. –18.mai:

Etter at det ble klart at Refik Brdanovic sa seg villig til å stille til intervju, sto overfor et dilemma. Vi hadde ikke råd til å finansiere en ny reise til Slovenia for å intervju Brdanovic. Spørsmålet var om BBC kunne tøye sine økonomiske rammer. Heldigvis tok de kostnadene og vi begynte planleggingen. Det var ingen tvil om at Refik Brdanovic var en meget sentral kilde. Vi sjekket hans bakgrunn med flere åpne kilder. Ikke minst var begge tolkene som vi hadde brukt i Tuzla, kjent med hans status i lokalsamfunnet både før, under og etter krigen.

Han hadde også en rekke videofilmer fra fotografer som "Svarte ulver" hadde engasjert for propagandaformål. I tillegg fikk vi også ta i en rekke filmer fra lokale TV-journalister hvor Brdanovic ble intervjuet av ulike TV-stasjoner og hvor han holdt taler for folk i Tuzla-området, hvor han kommanderte sine soldater, sammen med krigsfanger etc. Vi fikk også innsyn i hans dagbok, pass og ID-kort fra krigen. Han hadde også en rekke bilder av seg selv hvor han håndhilste på en rekke sentrale politikere både i Bosnia og i utlandet. Spesielt interessant var bildene av den amerikanske generalmajor Jim Campell som ledet operasjonene på amerikansk side og bildene fra Brdanovic´ reise til Tyrkia.

Det ble gjort avtale med Refik Brdanovic om intervju den 16 mai. Hans eneste betingelser var at intervjuet skulle foregå i Slovenia og at tolken måtte være "Sevala" (pseudonym). Dette på grunn av sikkerheten til seg selv og familien. Et slikt opplegg er ikke uten praktiske problemer.

Da vårt team ankom Kroatia, viste det seg imidlertid at Brdanovic hadde endret planer og i stedet reist til Sveits. Dette skapte store problemer for oss ettersom han fortsatt insisterte på at Sevala skulle være med som tolk. Dermed måtte vi i hui og hast prøve å ordne visum for henne på to timer. Det faktum at bosniske borgere har vanskelig for å få visum til andre land, gjorde ikke denne prosessen lettere. Den norske ambassaden i Zagreb viste en enestående service, da de på vår vegne tok kontakt med sine kollegaer i Den sveitsiske ambassade og ordnet et visum til Sevala etter stenetid.

Intervjuet som pågikk over tre timer gikk som forventet og han fravek ikke sine første forklaringer. Dette intervjuet var etter vår mening helt avgjørende for at vi på en troverdig måte kunne dokumentere våre påstander, supplere og løfte Aftenpostens avsløringer fra 1995, samt skape helhet i vår dokumentarfilm. Samtidig ville det avskjære all eventuell imøtegåelse fra amerikanske myndigheter.

I ettertid svetter vi ennå litt av tanken på hva som ville skjedd om vi ikke hadde ordnet nytt visum til Sevala. Uten Brdanovic´ vitnesbyrd og dokumentasjon ville vår historie blitt kraftig svekket.

Øvrige opptak i andre land gikk som forventet, men som forventet ble det vanskelig å få britiske og amerikanske øyenvitner. Interessant nok trakk Milos Stankovic seg fra deltakelse i filmen på et meget sent tidspunkt i produksjonen. Årsaken var at hans advokat fryktet dette kunne brukes for å underbygge spionmistankene mot ham. På dette tidspunktet var imidlertid vår frykt for en Stankovic-dominert film overkommet,

fordi vår fortrukne vinkling var så godt underbygget. Ironisk nok førte dette til at enda flere norske kilder fikk plass i den endelige dokumentarfilmen.

Spesielt i USA var det ytterst vanskelig å få noen til å stille. Men takket være iherdig innsats fra vår amerikanske researcher Roger Charles, stilte tidligere øverstkommanderende i Europa (SACEUR 1993-1997) general George Joulwan opp til intervju. Men i likhet med andre amerikanske offiserer benektet han det hele, men bekreftet off record at vår historie var korrekt.

Viktig er det også å framheve Alexander Øystås velvillighet til å dele av sine erfaringer og arkiv fra hans journalistiske maraton i 1995. Hans gode kontakt med Moldestad og en anonym kilde lettet også programarbeidet betydelig.

VG – og spesielt VGs mann Kjetil Stormark – fikk tilgang til vårt materiale og fulgte opp programmet med ni artikler hvor man utdypet og avdekket forbindelseslinjer til Norge. Vi fikk også fokusert at en nordmanns liv kan ha gått tapt fordi vi var allierte med amerikanerne og at vi tilsynelatende tillot våpendroppene å skje i nærheten av den nordiske basen. Slik opplevde Bosnia-serberne i hvert fall situasjonen, og det kan som nevnt ikke utelukkes at den bosnisk-serbiske artillerigranaten som drepte Atle Thonstad i 1995, var motivert utfra en oppfatning om at den nordiske bataljonen lot amerikanerne uforstyrret få drive sine hemmelige våpenleveranser. Hans bror John Thonstad ba norske myndigheter klargjøre sin rolle i forhold til disse våpendroppene og fortelle familien hvorfor Atle ble drept.

Et halvt år etter vet de fortsatt ikke noe mer. Norske myndigheter ønsker ikke å snakke om denne saken.